

Retten til å beholde læringsressurser ved flytting utenlands

Utdanningsdirektoratet har svart på en henvendelse fra Fylkesmannen i Nordland med spørsmål om hvordan forskrift om folkeregistrering § 4-5 nr. 2 skal forstås opp mot opplæringsloven (oppl.) § 2-1.

TOLKNINGSUTTALELSE 02.05.2019

Gjelder

- Opplæringslova - § 2-1. Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Vi viser til e-post datert 11.04.2019 fra Fylkesmannen i Nordland, som ønsker avklart hvordan forskrift om folkeregistrering § 4-5 nr. 2 skal forstås opp mot opplæringsloven (oppl.) § 2-1.

Fylkesmannens spørsmål

Bakgrunnen for spørsmålet er militært personell som er beordret til tjeneste i utlandet. Foreldrene skal gi barna hjemmeundervisning i norsk, og de har derfor søkt om å beholde

læringsressursene til skolen. Kommunen har avslått søknaden med den begrunnelse at plikten og retten til grunnskoleopplæring opphører ved opphold i utlandet i mer enn tre måneder, jf. oppl. § 2-1 andre ledd. Foreldrene mener imidlertid at militært personell som er beordret i utlandet, skal anses som bosatt i Norge med rett til grunnskoleopplæring, jf. forskrift om folkeregistrering § 4-5 nr. 2.

Vår tolkning

Utdanningsdirektoratet tar ikke stilling til enkeltsaker, men vi gir generelle tolkninger om hvordan opplæringsloven med tilhørende forskrifter skal forstås.

Svaret på Fylkesmannens spørsmål følger av reglene om opplæringslovens virkeområde. Det geografiske virkeområdet for opplæringsloven er ikke særskilt lovfestet. I forarbeidene (Ot.prp. nr. 46 [1997-98] pkt. 5.1.2) heter det at opplæringslovens virkeområde følger «*dei almenne prinsippa om verkeområdet for lover.*» Dette betyr at opplæringsloven bare gjelder innenfor rikets geografiske grenser. En konsekvens av dette er derfor at «[n]orske borgere som buset seg i utlandet, har [...] ikkje rett til grunnskole eller videregående opplæring etter reglane i lovutkastet (Ot.prp. nr. 46 [1997-98] pkt. 5.1.2).»

Selv om militært personell beordret til utlandet og slike personers husstandsmedlemmer etter forskrift om folkeregistrering § 4-5 nr. 2 skal regnes som bosatt i Norge, kan ikke denne bestemmelsen utvide opplæringslovens virkeområde. Dette følger klart av vår tolkningsuttalelse datert 31.08.2010. Her står det blant annet at «*[l]ov om folkeregister med tilhørende forskrifter kan i seg selv ikke utløse rettigheter eller plikter for den enkelte med hjemmel i annet lovverk uten at dette er uttrykkelig fastsatt i lov. Opplæringslovens virkeområde er som nevnt geografisk begrenset til å gjelde her i riket. Lov om folkeregister med tilhørende forskrifter kan ikke utvide opplæringslovens virkeområde.*»

På bakgrunn av dette legger vi til grunn at kommunen som skoleeier ikke har plikt til å tilby opplæring til bosatte i kommunen som på grunn av militær beordring ikke oppholder seg i riket.

Vår referanse: 2019/4596